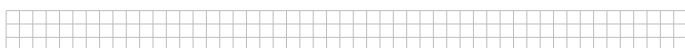

RAFA

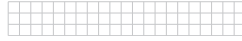

RAFAEL NADAL

en John Carlin

2011

DE STILTE VAN HET CENTERCOURT

WAT JE OPVALT als je op het centercourt van Wimbledon speelt, is de stilte. Je laat de bal geluidloos op het zachte gras stuiteren, je gooit hem omhoog om te serveren, je slaat er tegenaan en dan hoor je de echo van je eigen slag. En die van elke volgende slag. Klik, klak; klik, klak. Het geschoren gras, de rijke geschiedenis, het oude stadion, de in het wit geklede spelers, het respectvolle publiek, de eerbiedwaardige traditie – geen reclamebord te zien – dit alles bij elkaar omvat je en sluit je af van de buitenwereld. Ik hou van dat gevoel; de majestueuze stilte van het centercourt is goed voor mijn spel. Want tijdens een tenniswedstrijd lever ik de hevigste strijd met mezelf: ik moet de stemmen in mijn hoofd het zwijgen opleggen, ik moet elke gedachte aan iets buiten de wedstrijd om verdringen en me helemaal concentreren op het punt dat ik speel. Als ik tijdens een vorig punt een fout heb gemaakt, moet ik dat vergeten; als de gedachte aan overwinning zich opdringt, moet ik die vermorzelen.

De stilte op het centercourt wordt verstoord als er een punt is gemaakt. En omdat het Wimbledon-publiek in staat is een mooi punt te herkennen, wordt de stilte in dat geval opeens verstoord

door applaus, gejuich, mensen die je naam schreeuwen. Dat hoor ik wel, maar als vanuit de verte. Ik registreer niet dat er vijftienduizend mensen rondom de arena zitten die alle bewegingen van mij en mijn tegenstander volgen. Ik ben zo gefocust dat ik me er niet eens bewust van ben – zoals nu, nu ik terugdenk aan de Wimbledon-finale van 2008 tegen Roger Federer, de belangrijkste match van mijn leven – dat miljoenen mensen op de hele wereld naar me kijken.

Ik had er altijd al van gedroomd om hier te spelen, op Wimbledon. Mijn oom Toni, al mijn hele leven mijn coach, had me er al op heel jonge leeftijd van doordrongen dat Wimbledon het belangrijkste toernooi van alle toernooien was. Op mijn veertiende maakte ik mijn vrienden al deelgenoot van mijn fantasie dat ik daar ooit zou spelen en zou winnen. Maar tot dan toe had ik gespeeld en verloren, beide keren tegen Federer – in de finale van het jaar daarvoor en het jaar daarvoor. Met de nederlaag van 2006 had ik niet zoveel moeite. Toen ik die keer de baan op liep, was ik alleen maar blij en dankbaar dat ik het zover had geschopt; ik was pas twintig. Federer versloeg me vrij gemakkelijk, veel gemakkelijker dan wanneer ik met meer zelfvertrouwen aan de wedstrijd was begonnen. Maar mijn nederlaag van 2007, die vijf sets duurde, deed me echt iets. Ik wist dat ik beter had kunnen spelen, ik wist dat mijn verlies te wijten was aan mijn hoofd en niet aan het feit dat mijn spel me in de steek had gelaten. Na die nederlaag heb ik gehuild. Ik heb een halfuur lang onophoudelijk in de kleedkamer zitten huilen. Tranen van teleurstelling en zelfverwijt. Verliezen doet altijd pijn, maar het doet veel meer pijn als je een kans had en je die hebt laten liggen. Ik had mezelf evengoed verslagen als Federer me had verslagen; ik had mezelf laten vallen en daar baalde ik ontzettend van. Ik was mentaal verslapt, ik had me laten

afleiden, ik had me niet aan mijn wedstrijdplan gehouden. Heel erg stom, heel erg onnodig. Zo duidelijk, zo precies wat je niet moet doen tijdens een belangrijke wedstrijd.

Mijn oom Toni, de hardste tenniscoach ooit, is meestal de laatste die me probeert te troosten; hij levert zelfs kritiek als ik heb gewonnen. Het zegt dus wel iets over hoe erg ik er toen aan toe was dat hij van die levenslange gewoonte afweek en me vertelde dat er geen enkele reden was om te huilen, dat er nog meer Wimbledon's zouden komen en nog meer Wimbledon-finales. Ik zei dat hij het niet begreep, dat dit misschien wel mijn laatste finale hier was geweest, mijn laatste kans deze te winnen. Ik ben me er heel goed van bewust hoe kort het leven van een professionele topsporter is en ik kan de gedachte niet verdragen dat ik een kans heb weggegooid die zich misschien nooit meer voordoet. Ik weet dat ik het vreselijk zal vinden als mijn carrière voorbij is en zolang die duurt wil ik er het beste van maken. Elk moment telt, daarom heb ik ook altijd ontzettend hard getraind; maar sommige momenten zijn belangrijker dan andere, en in 2007 heb ik die belangrijke kans laten liggen. Ik had een kans gemist die zich misschien nooit meer zal voordoen; af en toe twee of drie punten, als ik meer gefocust was geweest, hadden alle verschil gemaakt. De overwinning van een tenniswedstrijd is namelijk afhankelijk van de kleinste dingen. De laatste en vijfde set tegen Federer verloor ik met 6-2. Maar als ik mijn hoofd er iets meer bij had gehad toen ik 4-2 of zelfs 5-2 achterstond, als ik mijn vier kansen om zijn service te breken in het begin van de set had gegrepen (in plaats van ze te laten liggen, zoals ik deed), of als ik had gespeeld alsof dit de eerste set was in plaats van de laatste, dan had ik kunnen winnen.

Toni kon niets doen om me te troosten. Toch bleek hij uiteindelijk gelijk te hebben, want ik kreeg nog een kans. Hier stond ik dus

weer, een jaar later zelfs al. Nu was ik ervan overtuigd dat ik mijn lesje had geleerd van die nederlaag twaalf maanden daarvoor, dat, wat er verder ook zou gebeuren, mijn hoofd me nu in elk geval niet in de steek zou laten. Het beste bewijs dat mijn hoofd nu de goede kant op stond, was mijn overtuiging dat ik ondanks mijn zenuwen toch zou winnen.

Tijdens het avondeten met mijn familie, vrienden en teamleden de vorige avond, in het huis tegenover de All England Club dat we altijd huren als ik meedoe aan Wimbledon, was praten over de match verboden geweest. Ik had ze niet met zoveel woorden verboden om erover te praten, maar ze begrepen allemaal heel goed dat ik, ook al praatte ik over andere dingen, in gedachten bezig was met de match – tot de wedstrijd echt zou beginnen. Ik kookte, zoals ik de meeste avonden doe tijdens de twee Wimbledon-weken. Dat vind ik fijn en volgens mijn familie is het goed voor me. Ik word er rustig van. Die avond grilde ik wat vis en maakte pasta met garnalen. Na het avondeten ging ik darten met mijn ooms Toni en Rafael, alsof we gewoon thuis waren, in Manacor, de stad op het Spaanse eiland Mallorca waar ik altijd heb gewoond. Ik won. Oom Rafael beweerde later dat hij me had laten winnen, zodat ik in een betere stemming zou zijn voor de finale, maar dat geloof ik niet. Ik vind het belangrijk om te winnen, altijd. Ik zie er echt de lol niet van in om te verliezen.

Om kwart voor een ging ik naar bed, maar ik kon niet slapen. Het onderwerp waar we niet over hadden gepraat, was het enige onderwerp waar ik aan dacht. Ik keek naar een paar films op de tv en viel pas om vier uur 's ochtends in slaap. Om negen uur stond ik op. Het zou beter zijn geweest als ik een paar uur langer had geslapen, maar ik voelde me fris. Rafael Maymó, mijn fysiotherapeut die altijd dienst heeft, zei dat het niet uitmaakte, dat ik het

zou volhouden dankzij de opwindende adrenaline, hoe lang de wedstrijd ook zou duren.

Ik nam een gewoon ontbijt: wat muesli, sinaasappelsap, chocolademelk – nooit koffie – en mijn favoriete gerecht van thuis: brood besprenkeld met zout en olijfolie. Ik voelde me goed toen ik wakker werd. Je tennisspel hangt heel erg af van hoe je je voelt. Als je op een gewone ochtend opstaat, voel je je soms levendig en gezond en sterk; op andere dagen voel je je benauwd en broos. Die dag voelde ik me ongelooflijk alert en levendig en vol energie.

In die stemming stak ik om halfelf de straat over voor mijn laatste trainingssessie op Wimbledon's court 17, vlak bij het centercourt. Voordat ik begon met inslaan, ging ik zoals altijd op een bank liggen en Rafael Maymó – die ik altijd Titín noem – boog en strekte mijn knieën, masseerde mijn benen en mijn schouders, en wijdde toen speciale aandacht aan mijn voeten. (Mijn linkervoet is het meest kwetsbare deel van mijn lichaam, dat het vaakst en het meest pijn doet.) De bedoeling hiervan is het activeren van de spieren en het verkleinen van de kans op blessures. Meestal sla ik tijdens de warming-up voor een belangrijke match een uur lang ballen, maar omdat het motregende hield ik het na vijfentwintig minuten voor gezien. Ik begon rustig, zoals altijd, en voerde het tempo langzaam op tot ik even hard rende en sloeg als tijdens een match. Die ochtend was ik tijdens de training zenuwachtiger dan anders, maar ook geconcentreerder. Toni was er en Titín en mijn agent Carlos Costa, een voormalig professioneel tennisser die me hielp met inslaan. Ik was stiller dan anders. Wij allemaal. We maakten geen grapjes. We glimlachten niet. Toen we stopten, zag ik aan Toni's blik dat hij niet erg tevreden was, dat hij vond dat ik de bal niet zo zuiver had geraakt als ik had gekund. Hij keek verwijtend – die blik ken ik al mijn hele leven – en bezorgd. Hij had gelijk dat

ik op dat moment niet zo scherp was, maar ik wist iets wat hij niet wist, en ook niet kon weten, ondanks dat hij tijdens mijn hele tenniscarrière ongelooflijk belangrijk is geweest: fysiek was ik in perfecte vorm, op een pijnlijke plek onder mijn linkervoet na die ik voordat ik de baan opstapte zou moeten laten behandelen, en vanbinnen was ik er helemaal van overtuigd dat ik zou kunnen winnen. Als je een tegenstander hebt tegen wie je bent opgewassen of die je in principe kunt verslaan, kun je beter spelen als dat nodig is. Een kampioen speelt niet op zijn best tijdens de openingsrondes van een toernooi, maar in de halve finales en in de finales tegen de beste tegenstanders, en een heel goede tenniskampioen speelt op zijn best tijdens een grandslamfinale. Ik was wel bang, het kostte me veel moeite om mijn zenuwen in bedwang te houden, maar ik slaagde er wel in. Bovendien dacht ik maar één ding: vandaag ben ik tegen de uitdaging opgewassen.

Ik was fysiek fit en in goede vorm. Een maand eerder had ik heel goed gespeeld tijdens de French Open, waar ik Federer in de finale had verslagen. En hier op het gras had ik ook al een paar ongelooflijke wedstrijden gespeeld. De twee laatste keren dat we hier in Wimbledon tegen elkaar tennisten, was hij begonnen als de favoriet. Dit jaar voelde ik dat ik nog steeds niet de favoriet was. Maar er was wel een verschil: ik had namelijk ook niet het idee dat Federer deze keer de favoriet was voor de zege. Ik schatte mijn kansen in op fiftyfifty.

Ik wist dat de kans groot was dat de balans tussen slecht gekozen of slecht genomen slagen na afloop rond de fiftyfifty zou liggen. Dat is nu eenmaal zo met tennis, vooral met twee spelers die elkaars spel zo goed kennen als Federer en ik. Je zou misschien denken dat ik, na de miljoenen ballen die ik heb geslagen, de basistennisslagen wel beheers, dat ik probleemloos elke keer weer

een zuivere, soepele, perfecte bal kan slaan. Maar dat is niet zo. Niet alleen omdat je je elke ochtend anders voelt, maar omdat elke slag weer anders is, elke slag weer. Vanaf het moment dat de bal in beweging is, komt hij op je af uit allerlei verschillende hoeken en met allerlei verschillende snelheden, met meer topspin of backspin, vlakker of hoger. De verschillen kunnen minuscuul zijn, microscopisch klein, maar dat geldt ook voor de bewegingen die je lichaam – je schouders, ellebogen, polsen, heupen, enkels, knieën – bij elke slag maakt. Bovendien zijn er heel veel andere factoren, zoals het weer, de ondergrond, je tegenstander. Geen bal komt op dezelfde manier naar je toe, geen slag is identiek. Dus elke keer dat je je opstelt om een bal te slaan, moet je binnen een fractie van een seconde een inschatting maken van de baan en de snelheid van de bal, en vervolgens binnen een fractie van een seconde beslissen hoe, hoe hard en waar je hem moet raken en terugslaan. En dat moet je steeds weer doen, vaak vijftig keer in een game, vijftien keer in twintig seconden, gedurende onophoudelijke explosies, meer dan twee, drie of vier uur achter elkaar, en al die tijd loop je hard en zijn je zenuwen gespannen. Als je coördinatie goed en je tempo soepel is, krijg je een goed gevoel. Dan voel je dat je in staat bent de biologische en mentale prestatie te leveren om de bal precies in het midden van je racket te raken en zuiver te richten, snel en onder een enorme mentale druk, steeds maar weer. En één ding weet ik zeker: hoe meer je traint, hoe beter je gevoel is. Tennis is, meer dan andere sporten, een sport van de geest; het is de speler die op de meeste dagen die goede gevoelens heeft, die er het beste in slaagt zich af te scheiden van zijn angsten en van de morele ups en downs die onvermijdelijk zijn tijdens een match, die de nummer één van de wereld wordt. Dat was het doel dat ik mezelf had gesteld tijdens mijn drie lijd-

zame jaren als de nummer twee na Federer en ik wist dat ik daar tijdens deze Wimbledon-finale heel dicht bij in de buurt kon komen.

Wannéer de match zou beginnen, was een andere vraag. Toen ik omhoogkeek, zag ik een paar stukjes blauw in de lucht, maar het was grotendeels bewolkt; met dikke, donkere wolken. De wedstrijd zou over drie uur beginnen, maar er was een grote kans dat hij uitgesteld of onderbroken zou worden. Daar maakte ik me niet druk over. Deze keer zou mijn geest helder en gefocust zijn, wat er ook gebeurde. Ik zou me nergens door laten afleiden. Ik zou geen enkele ruimte openlaten voor een herhaling van mijn concentratiegebrek van 2007.

We verlieten court 17 tegen halftwaalf en liepen naar de kleedkamer in de All England Club die gereserveerd is voor de hoogst geplaatste spelers. Hij is niet erg groot, misschien een kwart van de grootte van een tennisbaan. Maar de grandeur ervan is te danken aan de traditie van deze plek: de houten panelen, de groene en paarse Wimbledon-kleuren op de muren, het tapijt op de vloer, de wetenschap dat zoveel grote tennissers – Laver, Borg, McEnroe, Connors, Sampras – daar zijn geweest. Meestal is het hier druk, maar nu alleen wij tweeën nog waren overgebleven, was ik hier alleen. Federer was er nog niet. Ik nam een douche, kleeedde me om en ging naar de spelerseetzaal een paar verdiepingen hoger om te lunchen. Ook hier was het ongewoon rustig, maar dat vond ik wel fijn. Ik trok me steeds meer in mezelf terug, zonderde me af van mijn omgeving en begon aan de routines – de onveranderlijke routines – die ik voor elke match heb en die doorgaan tot vlak voor het begin van de wedstrijd. Ik at wat ik altijd at: pasta – geen saus, niets wat indigestie zou kunnen veroorzaken – met olijfolie en zout, en een eenvoudig stuk vis. En ik dronk water. Toni en

Titín zaten bij me aan tafel. Toni zat te peinzen, maar dat is niets bijzonders. Titín was kalm. Hij is degene met wie ik de meeste tijd doorbreng en hij is altijd kalm. Weer praatten we amper. Misschien mopperde Toni op het weer, maar ik zei niets. Zelfs als ik niet aan een toernooi meedoe, luister ik meer dan ik praat.

Om één uur, een uur voor de wedstrijd zou beginnen, gingen we weer naar de kleedkamer beneden. Wat zo bijzonder is aan tennis is dat je zelfs tijdens de belangrijkste toernooien een kleedkamer deelt met je tegenstander. Toen ik na mijn lunch terugkwam, was Federer er al. Hij zat op de houten bank waar hij altijd op zit. We waren eraan gewend, dus we voelden ons niet opgelaten. Ik niet, in elk geval. Over niet al te lange tijd zouden we alles doen wat in onze macht lag om elkaar te vermorzelen tijdens de belangrijkste match van het jaar, maar we zijn zowel vrienden als rivalen. Andere rivalen in andere sporten hebben misschien de pest aan elkaar, zelfs als ze niet tegen elkaar spelen. Wij niet. We mogen elkaar. Als de wedstrijd begint, of op het punt staat te beginnen, zetten we onze vriendschap opzij. Dat is niet persoonlijk, maar dat doe ik met iedereen, zelfs met mijn familie. Zodra een wedstrijd begint, ben ik niet langer mijn gewone zelf. Dan probeer ik te veranderen in een tennismachine, zelfs als dat een volstrekt onmogelijke taak lijkt. Ik ben geen robot; perfectie in tennis is onmogelijk en de uitdaging is om de top van je kunnen te bereiken. Tijdens een match ben je in een continu gevecht gewikkeld om je alledaagse zwakheden te overwinnen, je menselijke gevoelens weg te drukken. Hoe beter je ze hebt weggedrukt, hoe groter je kans om te winnen, zolang je even hard hebt getraind als je speelt en zolang het verschil in talent tussen jou en je rivaal niet te groot is. Er was wel sprake van verschil in talent met Federer, maar dat was niet onmogelijk groot. Het was klein genoeg, zelfs op zijn favoriete

ondergrond tijdens het toernooi waar hij altijd het beste presteert, om te weten dat ik hem, als ik mijn twijfels en mijn angsten en mijn buitensporige hoop kon wegdrukken, kon verslaan. Je moet een beschermend pantser aantrekken, jezelf veranderen in een hardvochtige strijder. Het is een soort zelfhypnose, een spel dat je speelt, maar heel serieus, om je eigen zwakte te verbergen – voor jezelf én voor je rivaal.

Als ik zou hebben geprobeerd om in de kleedkamer een geintje met Federer uit te halen of over voetbal te kletsen, zoals we voor een exhibitie-match zouden hebben gedaan, zou dat een leugen zijn geweest waar hij meteen doorheen zou hebben geprikt en wat hij geïnterpreteerd zou hebben als een teken van angst. In plaats daarvan kozen we ervoor eerlijk tegen elkaar te zijn. We gaven elkaar een hand, knikten, glimlachten en liepen naar onze eigen lockers, die misschien tien passen van elkaar af staan. Daarna deden we net alsof de ander er niet was. Eigenlijk hoefde ik niet net te doen alsof: ik was wel in die kleedkamer en ik was er niet. Ik trok me terug op een plek diep in mijn hoofd, mijn bewegingen werden steeds geprogrammeerder, automatischer.

Drie kwartier voordat de wedstrijd zou beginnen, nam ik een koude douche. Ijskoud water. Dat doe ik voor elke match. Dat is het moment voor het point of no return; de eerste stap in de laatste fase van wat ik mijn pre-wedstrijd-ritueel noem. Onder de koude douche betreed ik een nieuwe ruimte waarin ik mijn energie en veerkracht voel toenemen. Als ik eronder vandaan kom, ben ik een andere man, geactiveerd. Dan ben ik in de ‘flow’, een term die sportpsychologen gebruiken voor een toestand van alerte concentratie waarin het lichaam zich zuiver instinctief beweegt, als een vis in een stroming. Behalve de komende strijd bestaat er niets meer.

Dat was maar goed ook, want wat ik daarna moest doen was iets wat ik onder normale omstandigheden niet zo rustig zou accepteren. Ik ging naar beneden, naar een kleine behandelkamer waar mijn arts me een pijnstillende injectie gaf in mijn linkervoetzool. Na afloop van de derde ronde had ik een blaar gekregen en een zwelling rondom een van de middenvoetsbeentjes. Dat gedeelte van de voet moest verdoofd worden, anders had ik domweg niet kunnen spelen door de pijn. Daarna ging ik weer naar de kleedkamer boven en terug naar mijn ritueel. Ik deed mijn oortjes in en ging naar muziek luisteren. Dat scherpt dat gevoel van flow aan, het verwijdert me nog meer van mijn omgeving. Daarna omzwachtelde Titín mijn linkervoet. Terwijl hij dat deed, deed ik de grips op mijn rackets, op alle zes de rackets die ik mee zou nemen naar de baan. Dat doe ik altijd. Als je ze koopt, hebben ze een zwarte basisgrip. Ik wikkel een witte tape over de zwarte heen, draai de tape rond en rond, en werk die diagonaal langs het handvat omhoog. Daar hoef ik niet bij na te denken, ik doe het gewoon. Alsof ik in trance ben.

Daarna ging ik op een massagetafel liggen en tapete Titín mijn benen in, iets onder de knie. Daar had ik ook pijn gevoeld, en de tape moest de pijn voorkomen of, als die toch kwam, verminderen.

Voor gewone mensen is sporten goed, maar op professioneel niveau is sporten niet goed voor je gezondheid. Het dwingt je lichaam grenzen te overschrijden waar het niet van nature op is gebouwd. Daardoor komt het dat vrijwel elke topprofessional door blessures gedwongen wordt zich in te houden; een blessure kan zelfs het einde van een carrière betekenen. Er is een moment in mijn carrière geweest waarop ik me serieus afvroeg of ik wel weer op topniveau zou kunnen spelen. Heel vaak speel ik door de pijn heen, maar volgens mij doen alle topsporters dat. Iedereen behal-

ve Federer, in elk geval. Ik heb mijn lichaam moeten dwingen om zich aan te passen aan de herhaalde spierstress die tennis veroorzaakt, maar hij lijkt wel geboren om te tennissen. Zijn lichaam – zijn DNA – lijkt perfect aangepast te zijn voor tennis en daardoor lijkt hij immuun voor de blessures waar de rest van ons wel toe gedoemd lijkt te zijn. Ik heb horen vertellen dat hij lang niet zo hard traint als ik. Ik weet niet of dat waar is, maar ik kan het me voorstellen. In andere sporten kom je ook wel van die fortuinlijke uitzonderingen tegen. De rest van ons moet gewoon leren met pijn te leven, en met lange onderbrekingen, omdat een voet, een schouder of een been een hulpkreet naar de hersenen heeft gestuurd, heeft gesmeekt ermee op te houden. Daarom heb ik voor een match zoveel tape nodig, daarom is het zo'n cruciaal onderdeel van mijn voorbereidingen.

Toen Titín klaar was met mijn knieën stond ik op, kleepte me aan, liep naar een wasbak en maakte mijn haar nat met water. Daarna deed ik mijn bandana om. Dat is nog zo'n handeling waar ik niet bij na hoeft te denken, maar ik doe het langzaam, zorgvuldig. Ik knoop hem stevig en heel zorgvuldig achter op mijn hoofd vast. Ik doe dat om een praktische reden: het voorkomt dat mijn haar voor mijn ogen valt. Maar daarnaast is het nog zo'n moment in het ritueel, nog zo'n beslissend moment waarna je niet terugkunt, net als de koude douche: dan worden mijn zintuigen zich ervan bewust dat ik al heel gauw de strijd zal aangaan.

Het was bijna tijd de baan op te gaan. De golf adrenaline, die de hele dag al lag te wachten, overstroomde mijn zenuwstelsel. Ik ademde zwaar, moest nodig wat energie kwijt. Maar ik moest nog even blijven zitten, terwijl Titín de vingers van mijn linkerhand intapete, mijn speelhand; zijn bewegingen waren even mechanisch en rustig als wanneer ik de handgrepen van mijn rackets intape.

Dat heeft absoluut geen cosmetische redenen. Zonder die tape zou de huid tijdens de wedstrijd veel te lijden hebben.

Ik stond op en begon aan mijn oefeningen, fanatiek – ik activeerde mijn explosiviteit, zoals Titín dat noemt. Toni was in de buurt, keek naar me, maar zei niet veel. Ik wist niet of Federer ook naar me keek. Wat ik wel weet, is dat hij het voor een wedstrijd lang niet zo druk heeft in de kleedkamer als ik. Ik sprong op en neer, rende in korte explosies van de ene kant van de kleine ruimte naar de andere, niet meer dan een meter of zes. Ik bleef even staan, draaide rondjes met mijn hals, mijn schouders, mijn polsen, hurkte en boog mijn knieën. Daarna nog meer sprongen, nog meer mini-sprints, alsof ik in mijn eentje thuis in mijn eigen gym was. Altijd met mijn oortjes in, de muziek stampend door mijn hoofd. Ik ging plassen. (Voor een wedstrijd moet ik heel vaak plassen, van de zenuwen, soms wel vijf of zes keer in dat laatste uur.) Toen kwam ik terug, zwaaide met mijn armen omhoog en rond mijn schouders, hard.

Toni gebaarde en ik haalde mijn oortjes uit mijn oren. Hij zei dat er een regenpauze was, maar dat die waarschijnlijk hooguit een kwartier zou duren. Dat deed me niets. Ik was er klaar voor. Regen zou op Federer hetzelfde effect hebben als op mij. Daar hoefde ik me niet door uit het veld te laten slaan. Ik ging zitten en inspecteerde mijn rackets, controleerde de balans, het gewicht; ik trok mijn sokken omhoog, keek of ze op dezelfde hoogte om mijn kuitjes zaten. Toni boog zich naar me toe: ‘Verlies het wedstrijdplan niet uit het oog. Doe wat je moet doen.’ Ik luisterde wel, maar ik luisterde ook niet. Op zo’n moment weet ik wat ik moet doen. Ik bedenk dat mijn concentratie goed is. Mijn uithoudingsvermogen ook. Uithoudingsvermogen, een groot woord: het fysiek volhouden, het nooit opgeven en alles accepteren wat er gebeurt,

niet toestaan dat het goede of het slechte – de goede slagen of de zwakke, geluk of pech – me van het juiste spoor brengt. Ik moet me concentreren, me niet laten afleiden, doen wat ik elk moment moet doen. Als ik de bal twintig keer naar Federers backhand moet slaan, sla ik hem twintig en niet negentien keer. Als ik moet wachten omdat het tien of twaalf of vijftien slagen duurt voordat ik een winner kan slaan, moet ik wachten. Soms heb je kans op een winnende drive, maar op dat moment heb je zeventig procent kans dat je slaagt; als je nog eens vijf slagen wacht, zijn je kansen opgelopen tot vijfentachtig procent. Dus moet je alert zijn, geduldig, niet gehaast.

Als ik naar het net loop, sla ik naar zijn backhand, niet naar zijn forehand, zijn sterkste slag. Als ik mijn concentratie verlies, betekent dit dat ik naar het net loop en de bal naar zijn forehand sla, of dat ik vergeet naar zijn backhand te serveren – altijd naar zijn backhand – of dat ik op het verkeerde moment een winner wil slaan. Als ik geconcentreerd ben, betekent dit dat ik weet wat ik moet doen, nooit mijn plan verander, tenzij de omstandigheden van een rally of van de game zo bijzonder zijn dat een verrassing op zijn plaats is. Dat betekent discipline, dat betekent je inhouden als je in de verleiding komt tot het uiterste te gaan. De verleiding weerstaan betekent dat je je ongeduld of je frustratie onder controle hebt.

Zelfs als je een kans denkt te zien om de druk op te voeren en het initiatief te nemen, moet je naar de backhand blijven slaan, want op de lange duur, gedurende de hele wedstrijd, is dat het verstandigste en het beste. Dat is het plan. Het is geen ingewikkeld plan. Je kunt het niet eens een tactiek noemen, zo eenvoudig is het. Ik speel de slag die gemakkelijker voor me is en hij speelt de slag die moeilijker voor hem is: mijn linkshandige forehand tegen

zijn rechtshandige backhand. Het is gewoon een kwestie van je daaraan houden. Met Federer moet je altijd druk houden op zijn backhand, hem dwingen de bal hoog te spelen, hem dwingen te slaan met het racket ter hoogte van zijn hals, hem onder druk zetten, hem uitputten. Daardoor haal je hem uit zijn spel en breek je zijn moreel. Frustreer hem, drijf hem tot wanhoop, als je kunt. En als hij de bal goed slaat – wat hij zeer waarschijnlijk zal doen, omdat je hem niet de hele tijd in de problemen zal kunnen brengen, dat is onmogelijk – moet je elke mogelijke winner van hem te pakken zien te krijgen, hem ver achterin terugslaan, hem het gevoel geven dat hij het punt twee, drie of vier keer moet winnen om er 15-0 uit te slepen.

Al die dingen dacht ik, als je tenminste kunt zeggen dát ik dacht, terwijl ik daar zat te spelen met mijn rackets en mijn sokken en de tape om mijn vingers, naar muziek zat te luisteren en wachtte tot het zou ophouden met regenen. Tot een official in een blazer binnenkwam en zei dat het zover was. Ik sprong overeind, draaide met mijn schouders, rolde mijn hals van de ene naar de andere kant en sprintte nog een paar keer door de kleedkamer.

Toen hoorde ik mijn tas aan een baanbediende te overhandigen die hem naar mijn stoel moest dragen. Dat maakt deel uit van het Wimbledon-protocol op Final Day. Dat gebeurt nergens anders. Ik hou er niet van. Dat is een inbreuk op mijn routine. Ik gaf hem mijn tas, maar haalde er een racket uit. Ik liep als eerste de kleedkamer uit met mijn racket stevig in de hand, door gangen met ingelijste foto's van voormalige kampioenen met hun trofee, een paar trappen af en dan linksaf. Naar buiten, de koele Engelse juli-lucht in en naar het magische groen van het centercourt.

Ik ging zitten, trok mijn witte sportjasje uit en nam een slok water uit een fles en daarna een slok water uit een tweede fles. Dat

doe ik altijd voor een match, elke keer weer, voordat een match begint en tijdens elke pauze tussen de games tot een match afgelopen is – een slok water uit de ene fles en dan een slok water uit de andere fles. Daarna zet ik die beide flessen aan mijn voeten, voor mijn stoel links van me, de ene fles netjes achter de andere, diagonaal ten opzichte van de baan. Sommige mensen noemen het bijgeloof, maar dat is het niet. Als het bijgeloof was, dan zou ik het toch niet blijven doen, of ik nu win of verlies? Het is een manier om geconcentreerd te blijven tijdens een match, om orde te scheppen in mijn omgeving zodat ik rust krijg in mijn hoofd.

Federer en de umpire stonden onder aan de umpirestoel te wachten op de toss. Ik sprong overeind en liep naar Roger en de umpire voor de toss. Ik ‘rende’ pas op de plaats, sprong fanatiek op en neer. Roger, aan de andere kant van het net, stond stil, altijd zoveel relaxter dan ik; zo lijkt het in elk geval.

De laatste fase van mijn ritueel, even belangrijk als alle andere voorbereidingen, was opkijken, het stadion rondkijken om te zien waar in de waas van centercourt-publiek mijn familieleden zaten en hun exacte positie onthouden. Aan het andere eind van de baan links van me zaten mijn vader en mijn moeder en mijn oom Toni, en schuin tegenover hen, achter mijn rechterschouder, mijn zus, drie van mijn grootouders en mijn peetvader en peetmoeder, die ook mijn oom en tante zijn, plus een andere oom. Tijdens een match laat ik me niet door hen afleiden – dan sta ik mezelf niet eens een glimlach toe – maar de wetenschap dát ze er zijn, zoals altijd, geeft me de rust in mijn hoofd waarop mijn succes als speler is gebaseerd. Als ik speel bouw ik een muur om me heen, maar mijn familie is het cement dat die muur bij elkaar houdt.

In de menigte zocht ik ook mijn teamleden, de professionals die ik in dienst heb. Naast mijn ouders en Toni zaten Carlos Costa,

mijn agent en goede vriend; Benito Pérez Barbadillo, mijn pers-agent; Jordi Robert – die ik Tuts noem –, die mijn manager bij Nike is; en Titín, die me het beste kent van allemaal en als een broer voor me is. In gedachten zag ik ook mijn grootvader van vaders kant en mijn vriendin María Francisca, die ik Mary noem, die thuis in Manacor voor de tv zaten, en de twee andere leden van mijn team die afwezig waren, maar daardoor niet minder cruciaal voor mijn succes: Francis Roig, mijn tweede coach, net zo'n slimme tennisman als Toni maar meer ontspannen; en mijn verstandige, gedreven fitnessstrainer Joan Forcades, die net als Titín mijn geest net zo goed verzorgt als mijn lichaam.

Mijn nauwe verwanten, mijn verre verwanten en mijn professionele team (in feite ook allemaal familie) omringen me in drie concentrische cirkels. Ze beschermen me niet alleen tegen de gevaarlijk afleidende poespas die gepaard gaat met geld en roem, maar samen creëren ze de liefdevolle en betrouwbare omgeving die nodig is om mijn talent te laten floreren. Ieder individueel lid van die groep vult de ander aan, ieder van hen speelt zijn of haar rol om me sterk te maken als ik zwak ben en me aan te vuren als ik sterk ben. Mijn geluk en mijn succes zouden zonder hen onmogelijk zijn.

Roger won de toss. Hij koos voor de opslag. Dat vond ik niet erg. Ik vind het prettig als mijn rivaal aan het begin van een match begint met serveren. Als ik mentaal sterk ben, als hij zenuwachtig wordt, weet ik dat ik een goede kans maak hem te breken. Ik geniet van die druk; daardoor stort ik niet in, maar ik word er sterker van. Hoe dichter ik bij de afgrond sta, hoe opgetogener ik ben. Natuurlijk ben ik zenuwachtig, en natuurlijk stromen de adrenaline en mijn bloed zo snel dat ik het van mijn slapen tot mijn benen kan

voelen. Dat is een extreme staat van fysieke alertheid, maar bedwingbaar. Ik bedwong het. De adrenaline versloeg de zenuwen. Mijn benen bezweken niet. Ze voelden sterk, in staat de hele dag te rennen. Ik was er klaar voor. Ik zat opgesloten in mijn eigen tenniswereld, maar ik had me nog niet eerder zo levend gevoeld.

We namen onze positie op de baseline in en begonnen in te slaan. Weer die echoënde stilte: klik, klak; klik, klak. Ergens in mijn achterhoofd signaleerde ik weer hoe vloeiend Rogers bewegingen waren, hoe evenwichtig. Ik speel onsamenhangender. Meer in de verdediging, gehaast, altijd alert. Ik weet dat dat mijn image is; ik heb mezelf vaak genoeg op video gezien. Daarop zie je vrij goed hoe ik het grootste deel van mijn carrière heb gespeeld, vooral als Federer mijn tegenstander was. Maar dat goede gevoel bleef. Mijn voorbereiding had effect. De emoties die me zouden hebben overweldigd als ik mijn ritueel niet had gevolgd, als ik mezelf niet systematisch zou hebben gedwongen de plankenkoorts af te schudden die ik normaal gesproken heb op het centercourt, waren onder controle; misschien zelfs wel helemaal verdwenen. Ik had een stevige en hoge muur om mezelf opgetrokken. Ik had het juiste evenwicht gevonden tussen spanning en controle, tussen nervositeit en de overtuiging dat ik kon winnen. En ik raakte de bal hard en zuiver: de groundstrokes, de volleys, de smashes en ten slotte de services waarmee we de sparringsessie afsloten voordat de echte wedstrijd begon. Ik liep terug naar mijn stoel, droogde mijn armen en mijn gezicht af en nam een slok uit mijn beide flessen water. Ik had een flashback naar dit moment in de finale van vorig jaar, vlak voordat de wedstrijd begon. Ik zei nog een keer tegen mezelf dat ik er klaar voor was om alle problemen waarmee ik geconfronteerd zou worden, te accepteren en te tackelen. Omdat ik er mijn hele leven al van droomde deze match te winnen en

omdat ik er nog nooit zo dichtbij was geweest om dat te bereiken en omdat ik deze kans misschien nooit meer zou krijgen. Iets zou me in de steek kunnen laten, mijn knie of mijn voet, mijn backhand of mijn service, maar mijn hoofd niet. Ik was misschien wel bang, de zenuwen zouden me op een bepaald moment misschien wel de baas worden, maar op de lange duur zou mijn hoofd me deze keer niet in de steek laten.

CLARK KENT EN SUPERMAN

De Rafa Nadal die de wereld zag toen hij het centercourt opstormde voor het begin van de Wimbledon-finale van 2008 was een strijder, met een moorddadige, geconcentreerde blik en met zijn racket in zijn hand geklemd als een Viking zijn bijl. Hij en Federer vormden een schril contrast: de jongere speler in een mouwloos shirt en een piratenbroek, de oudere in een roomkleurig, met gouden borduursel afgewerkt vestje en Fred Perry-shirt; de een speelde de rol van de straatvechter, de underdog; de ander was hoffelijk en moeiteloos superieur.

Als Nadal, met geaderde biceps, het toonbeeld was van elementaire brute kracht, was Federer – slank en elegant, en met zijn zevenentwintig jaar vijf jaar ouder – een en al natuurlijke gratie. Als Nadal, net tweeëntwintig geworden, de fanatieke huurmoordeenaar was, was Federer de aristocraat die over de baan slenterde en luchtigjes naar de menigte zwaaide alsof Wimbledon van hem was, alsof hij de gasten op zijn tuinfeest verwelkomde.

Federers afwezige, bijna hooghartige houding tijdens de warming-up leek totaal niet te passen bij de voorspelling dat dit een titanenstrijd zou worden; Nadals donderende intensiteit was een

briesende karikatuur van een PlayStation-actiehield. Nadal slaat forehands alsof hij een geweer afschiet: hij heft een denkbeeldig geweer, richt op het doel, haalt de trekker over. Maar bij Federer – wiens naam in oud-Duits ‘handelaar in veren’ betekent – zie je geen enkele pauze, geen duidelijk mechanisme. Hij is een en al ongedwongen souplesse. Nadal (de naam betekent ‘Kerstmis’ in het Catalaans of Mallorcaans, een woord met veel uitbundiger associaties dan ‘handelaar in veren’) was de superfite, selfmade sportman van de moderne tijd; Federer was iemand die je in de jaren 1920 had kunnen zien, toen tennis een tijdverdrijf was voor de welvarende hogere stand, een geanimeerde lichaamsbeweging voor heren na afloop van de middagthee.

Dat was wat de wereld zag. Wat Federer zag, was een grommende jonge troonopvolger die zijn tenniskoninkrijk in bezit dreigde te nemen, zijn zoektocht naar een record van zes achtereenvolgende Wimbledon-zeges dreigde te stoppen en hem dreigde te verdringen van de positie die hij al vier jaar innam, als nummer één van de wereld. Nadal moet in de kleedkamer voorafgaand aan de match een intimiderend effect op Federer hebben gehad, anders, volgens Francis Roig, Nadals tweede coach, ‘zou Federer van steen moeten zijn’.

‘Op het moment dat hij van de massagetafel stapt, nadat Maymó hem heeft ingetapet, wordt hij angstaanjagend voor zijn rivalen,’ zegt Roig, zelf een voormalig professioneel tennisser. ‘De eenvoudige handeling van het vastbinden van zijn bandana is griezelig intens; zijn ogen, met afwezige blik, lijken niets te zien van wat er om hem heen is. Daarna haalt hij opeens diep adem en komt tot leven, springt op en neer en dan, alsof hij zich totaal niet bewust is van het feit dat zijn tegenstander zich maar een paar meter van hem af in de kleedkamer bevindt, schreeuwt hij: “Vamos! Vamos!”

(Kom op! We gaan ervoor!). Dat heeft iets dierlijks. De andere speler is misschien diep in gedachten, maar kan niet anders dan hem een bezorgde blik toewerpen – dat heb ik al heel vaak zien gebeuren – en denkt dan: o mijn god! Dit is Nadal die voor elk punt vecht alsof het zijn laatste punt is. Vandaag zal ik mijn beste spel moeten laten zien, moet ik ervoor zorgen dat ik de dag van mijn leven heb. En niet om te winnen, maar alleen om een kans te hebben.’

Roig vindt dat gedrag nog dramatischer door het verschil tussen Nadal de strijder ‘met dat extra iets wat echte kampioenen bezitten’ en Nadal als privépersoon. ‘Je weet dat hij ergens op is van de zenuwen, je weet dat hij in het gewone leven een gewone vent is – een altijd sympathieke en aardige vent – die heel onzeker en heel bang kan zijn, maar in de kleedkamer zie je opeens dat hij zichzelf verandert in een veroveraar.’

Maar de Rafael die zijn familie vanuit de kleedkamer naar het centercourt zag lopen was geen veroveraar, met een bijl zwaaiende gladiator of vechtstier. Ze maakten zich zorgen om hem. Ze wisten dat hij fantastisch was en ze wisten dat hij moedig was en, ook al zouden ze dat nooit toegeven, ze keken ook een beetje tegen hem op. Maar nu, nu de wedstrijd op het punt stond te beginnen, zagen ze een kwetsbare man.

Rafael Maymó is Nadals schaduw, zijn beste vriend. Hij is drieëndertig, goed verzorgd, slim en veel kleiner dan zijn één meter vijfentachtig lange werkgever. Hij is een beheerste, serene Mallorcaan uit Nadals geboortestad Manacor. Sinds hij in september 2006 Nadals fysiotherapeut werd, hebben ze een bijna telepathische relatie ontwikkeld. Ze hoeven amper iets te zeggen om elkaar te begrijpen, maar Maymó – of Titín, zoals Nadal hem liefhebbend

noemt, ook al heeft die bijnaam geen speciale betekenis – weet inmiddels instinctief wanneer hij zijn mond wél open moet doen en wanneer hij een luisterend oor moet bieden. Je zou zijn rol kunnen vergelijken met die van de stalknecht van een volbloed renpaard. Hij masseert Nadals spieren, tapet zijn ledematen in en houdt zijn opvliegende karakter in bedwang. Maymó is Nadals paardenfluisteraar.

Maymó voldoet aan Nadals behoeften van het moment, zowel in fysiek als psychisch opzicht, maar hij kent zijn beperkingen: hij ziet dat zijn rol ophoudt waar die van Nadals familie begint. Zij zijn Nadals steunpilaren, als mens en als sportman. ‘Je moet niet onderschatten hoe belangrijk zijn familie voor hem is,’ zegt Maymó. ‘Of hoe verbonden hij en zij met elkaar zijn. Elke zege van hem is een ondeelbare zege voor de hele familie. Zijn ouders, zijn zus, zijn ooms, zijn tante, zijn grootouders: ze handelen volgens het principe van één voor allen en allen voor één. Ze genieten van zijn overwinningen en lijden onder zijn nederlagen. Ze zijn net een deel van zijn lichaam, alsof ze een verlengstuk zijn van Rafa’s arm.’

Ze komen met zovelen naar Nadals matches, zegt Maymó, omdat ze weten dat hij zonder hen niet voor honderd procent kan functioneren. ‘Het is geen plicht. Ze moeten er zijn. Ze hebben niet het gevoel dat ze een keus hebben. Maar ze weten ook dat zijn kansen op succes groter worden als hij ze daar ziet zitten als hij voorafgaand aan een match opkijkt. Dat is de reden dat hij na een overwinning de tribune op klimt en hen omhelst, of dat hij, als een van hen thuis op de televisie naar de match heeft gekeken, hen opbelt zodra hij in de kleedkamer is.’

Voor zijn vader, Sebastián, was de ervaring die dag tijdens de Wimbledon-finale van 2008 op het centercourt de meest zenuwslopen-

de uit zijn leven. Sebastián werd gekweld door de herinnering aan wat er na de finale van 2007 – ook tegen Federer – was gebeurd, net als de rest van Nadals mensen. Allemaal wisten ze hoe Rafael na die vijfsetnederlaag had gereageerd. Sebastián had de scène in de Wimbledon-kleedkamer aan hen beschreven: Rafael had een halfuur lang op de grond onder de douche gezeten, een en al wanhoop; het water dat op zijn hoofd spatte vermengde zich met de tranen die over zijn wangen stroomden.

‘Ik was zo bang voor weer een nederlaag. Niet voor mij, maar voor Rafael,’ zei Sebastián, een grote man die in zijn werkzame leven een stabiele, kalme ondernemer is. ‘Dat beeld van hem – totaal van slag, kapot, na de finale van 2007 – zat in mijn geheugen gegrift en dat wilde ik nooit meer zien. En ik dacht: als hij verliest, wat kan ik dan doen, wat kan ik in vredesnaam doen, om het minder traumatisch voor hem te maken? Dat was de wedstrijd van Rafaels leven; dat was de belangrijkste dag van zijn leven. Ik voelde me verschrikkelijk, ik heb me nog nooit zo ellendig gevoeld.’

Iedereen die zo nauw met Nadal verbonden was, leed die dag even erg. Allemaal zagen ze de zachte, kwetsbare kern onder het hardvochtige uiterlijk van de strijder.

Nadals zus Maribel, vijf jaar jonger dan hij, een slanke, goedge-mutste studente, vindt het verschil tussen het beeld dat het publiek heeft van haar broer en de man die zijzelf meemaakt grappig. Hij is volgens haar een bijzonder overdreven bezorgde grote broer, die haar wel tien keer per dag belt of sms't, waar ter wereld hij ook is, en die helemaal in paniek raakt als het er zelfs maar op lijkt dat ze ziek wordt. ‘Hij was een keer in Australië toen mijn arts zei dat ik wat onderzoeken moest laten doen, niets bijzonders hoor, maar daar heb ik in die tijd met geen woord over gerept. Dan had hij

zich heel erg zorgen gemaakt en was de kans groot geweest dat hij helemaal uit zijn spel was geraakt,' zegt Maribel, die ondanks dat ze trots is op de prestaties van haar broer, niet blind is voor 'de waarheid'. Een beetje plagend zegt ze dat hij 'een beetje een angsthaas is'.

Rafaels moeder Ana María Parera is het daar wel mee eens. 'Hij staat aan de top in de tenniswereld, maar diep vanbinnen is hij een supergevoelige man die heel bang en onzeker is; mensen die hem niet kennen, kunnen zich dat amper voorstellen,' zegt ze. 'Hij houdt bijvoorbeeld niet van het donker en slaapt het liefst met het licht aan, of met de televisie aan. Hij vindt onweer en bliksem ook eng. Als kind verstopte hij zich dan onder een kussen en zelfs tegenwoordig, als het onweert en je even naar buiten moet om iets op te halen, vindt hij dat niet goed. En dan die eetgewoonten van hem! Zijn afkeer van kaas en tomaten, en van ham, nota bene het nationale gerecht van Spanje. Ik ben zelf ook niet zo gek op ham als de meeste mensen schijnen te zijn, maar kaas? Dat is wel een beetje raar.'

Niet alleen met eten is hij kieskeurig, maar ook achter het stuur van een auto. Nadal houdt van autorijden, maar misschien meer in de fantasiewereld van zijn PlayStation, zijn constante metgezel als hij onderweg is, dan in een echte auto. 'Hij is een voorzichtige rijder,' zegt zijn moeder. 'Hij geeft gas, remt, geeft gas, remt en durft amper in te halen, zelfs in een snelle auto.'

Maribel, zijn zus, is botter dan zijn moeder. Ze noemt Nadal 'een slechte chauffeur'. En ze vindt het ook grappig dat hij weliswaar gek is op de zee, maar er ook bang voor is. 'Hij heeft het er altijd over dat hij een boot wil kopen. Hij houdt van vissen en jetskiën, maar als hij het zand op de zeebodem niet kan zien, zal hij niet gaan jetskiën of zwemmen. Ook zal hij nooit van een hoge

rots af in de zee duiken, zoals zijn vrienden altijd doen.’

Maar al deze zwakheden zijn niets vergeleken met zijn constante angst: dat er iets ergs met zijn familie gebeurt. Hij raakt niet alleen in paniek als het er maar op lijkt dat iemand van zijn familie een slechte gezondheid heeft, hij is ook altijd bang dat hun iets overkomt. ‘Ik maak bijna elke avond de open haard aan,’ zegt zijn moeder. Hij woont in een vleugel van haar grote, moderne huis aan zee, met een eigen slaapkamer, woonkamer en badkamer. ‘Als hij uitgaat, herinnert hij me voordat hij vertrekt eraan dat ik het vuur moet doven voordat ik ga slapen. En dan belt hij vanuit het restaurant of de bar waar hij is om te controleren of ik dat ook heb gedaan. En als ik met de auto naar Palma ga, nog geen uur rijden, smeekt hij me om langzaam en voorzichtig te rijden.’

Ana María, een wijze en sterke mediterrane matriarch, verbaast zich er altijd weer over hoe moedig hij op de tennisbaan is en hoe bang daarbuiten. ‘Op het eerste gezicht is hij een ongecompliceerde man,’ zegt ze, ‘en een heel goed mens, maar hij zit ook vol tegenstrijdigheden. Als je weet hoe hij diep vanbinnen is, weet je dat hij trekjes heeft die niet helemaal kloppen.’

Daarom moet hij zichzelf moed inprenten in de aanloop naar een belangrijke wedstrijd, daarom doet hij wat hij doet in de kleedkamer, waar hij een persoonsverandering ondergaat, zijn inherente angsten en de zenuwen van het moment opkropt voordat hij de gladiator in zichzelf loslaat.

Voor het anonieme publiek was de man die voor het begin van de Wimbledon-finale van 2008 vanuit de kleedkamer naar het centercourt liep Superman, maar voor zijn intimi ook Clark Kent. De een was even echt als de ander; misschien was de een wel afhankelijk van de ander. Benito Pérez Barbadillo, al sinds december 2006 zijn persvoorlichter, is ervan overtuigd dat zijn onzekerheden de

brandstof zijn voor zijn strijdlustige vuur, maar ook dat zijn familie hem de affectie en steun biedt die nodig zijn om ze in bedwang te houden. Pérez is al tien jaar werkzaam in de tenniswereld, voordat hij Nadals persagent werd was hij official bij de Association of Tennis Professionals. Hij kent de meeste topspelers uit die periode, soms zelfs heel goed. Volgens hem is Nadal anders dan de anderen, als speler en als man. ‘Zijn unieke mentale kracht, zelfvertrouwen en vechtersmentaliteit zijn de keerzijde van de onzekerheid die hem drijft,’ zegt hij. Al zijn angsten – zoals voor het donker, onweer of, dat vooral, een rampzalige verstoring van zijn familielevens – zijn het gevolg van een voortdurende behoefte. ‘Hij is iemand die alles onder controle moet hebben, maar omdat dit onmogelijk is, zet hij alles op alles om dat waar hij de meeste invloed op heeft onder controle te houden: Rafa, de tennisser.’

Momenten van triomf tijdens de Wimbledon-finale 2008.

Handen schudden met Federer na de Wimbledon-finale 2008.

